

Eksempel på besvarelse af spørgeordet "Opstil en model" inkl. retteark.

Vi tager afsæt i eksemplet fra skriveskabelonen:

Eksempel: "Opstil en model om årsager til ændringer i beskæftigelsen. Modellen skal underbygges af faglige begrundelser".

Forarbejde

Find ud af:

- *Hvad er det for en problemstilling, du skal opstille en model for?*

I dette tilfælde handler det altså om at finde en række årsager, der hver især påvirker beskæftigelsen. Bemærk at der her ikke stilles specifikt krav om et bestemt antal årsager. I andre tilfælde kan det opleves, at opgaveformuleringen angiver mere specifikke krav.

- *Hvilke mulige sammenhænge er der angående problemstillingen?*

I denne genre **SKAL** der opstilles en grafisk model, der illustrerer problemstillingen – i dette tilfælde altså årsager til ændringer i beskæftigelsen. Du skal overveje, hvilken grafisk fremstilling, der bedst kan illustrere dette. I de fleste tilfælde vil en simpel input-modul være tilstrækkelig (se nedenfor), men i nogle tilfælde kan det give mening at lave en anden udformning – eks. en model, der viser flere årsag-virkning-sammenhænge eller har en output-del med også. Desuden kan det overvejes om man grafisk med tykkelsen på pilene eller forskellige farver vil illustrere en forskel i de forskellige input.

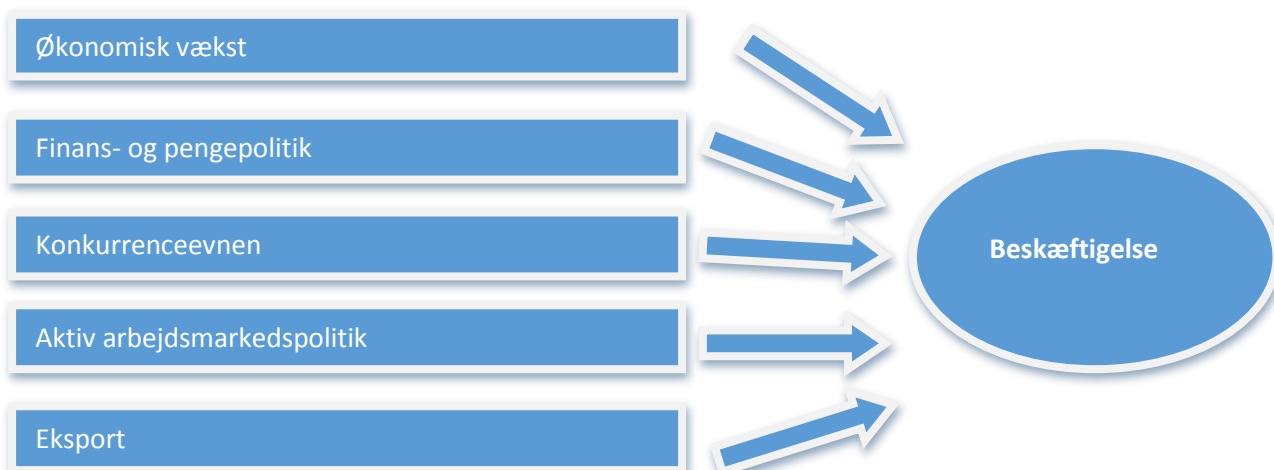
Det er op til din kreativitet (og opgaveformuleringens krav) at bestemme hvilken model-løsning, der er den bedste.

- *Hvilke begreber, teorier og faglig viden kan bruges for at understøtte din model?*

I forbindelse med dette eksempel skal du altså hive fat i relevante begreber, teorier og faglig viden, der på forskellig vis relaterer sig til beskæftigelse. Her kan din viden om eks. kriterier for god økonomisk udvikling, finanspolitiske effekter, konkurrenceevne, Det økonomiske kredsløb, strukturpolitik, Flexicurity osv. osv. altså komme i spil.

Den grafiske fremstilling:

Selve modellen kunne i dette tilfælde se således ud (en simpel input-model):

Modellen kan dog ikke stå alene. Det er et krav, at modellen understøttes af faglige begrundelser. Lav en lille overskrift til hver af de valgte årsager, og forklar herefter de faglige sammenhænge. Det er i denne del af besvarelsen, du demonstrerer din faglige viden, så spar ikke på relevante faglige begreber.

De faglige begrundelser kunne i denne opgave se ud som følgende:

Økonomisk vækst

Det er yderst afgørende for beskæftigelsen, at der er økonomisk vækst i samfundet. I en periode med højkonjunktur (typisk en vækst i BNP på over 2 %) er der forøget efterspørgsel efter varer og tjenesteydelser. I det tilfælde vil virksomheder have behov for at ansætte medarbejdere for at imødekomme den stigende efterspørgsel. Med flere personer i beskæftigelse vil det private forbrug i samfundet samlet også stige, hvilket i sig selv understøtter en fortsat øget beskæftigelse.

Finans- og pengepolitik

Beskæftigelsen bliver påvirket af den finanspolitik, der føres i det pågældende land. Hvis der fx føres ekspansiv finanspolitik vil dette betyde, at man øger offentlige udgifter eller sænker skatten, hvilket vil medvirke til en øget beskæftigelse. Dette er også tilfældet for ekspansiv pengepolitik, hvor renten sættes ned. Dette medfører højere investeringer samt højere forbrug. Når der på denne måde trædes på speederen bliver efterspørgslen større, hvilket vil føre til en højere beskæftigelse samt lavere ledighed. Multiplikatoreffekten vil forstærke denne tendens.

Det modsatte vil ske, hvis der i stedet føres kontraktiv finans- eller pengepolitik, der grundlæggende går ud på at sænke aktivitetsniveauet i økonomien og derfor også har den modsatte effekt.

Konkurrenceevne

Den øgede globalisering har medført, at den nationale konkurrenceevne er af stor betydning for det enkelte lands økonomi. Hvis landets konkurrenceevne ikke er solid, kan landets virksomheder ikke klare sig i den internationale konkurrence, og de vil efterhånden lukke eller evt. flytte produktionen til udlandet. Dette vil medføre et voldsomt tab af arbejdspladser og vil derfor påvirke beskæftigelsen. Konkurrenceevnen kan også blive svækket af fx kursfald i andre lande samt højere relative lønstigninger (lønkonkurrenceevnen) i forhold til de lande, der handles med.

Aktiv arbejdsmarkedspolitik

I et land som Danmark, hvor Flexicurity-modellen udgør en central del af det danske arbejdsmarked, spiller en aktiv arbejdsmarkedspolitik en stor rolle ift. ændringer i beskæftigelsen. Hvor de to øverste årsager i modellen i høj grad påvirker konjunkturarbejdsledigheden, så vil en aktiv arbejdsmarkedspolitik påvirke strukturarbejdsledigheden. Det kunne komme til udtryk i form af eks. efteruddannelse og opkvalificeringsordninger, tilbud om vejledning i jobsøgning, praktikordninger (jobtræning) o.l. Her spiller såvel den offentlige sektor som det private erhvervsliv en vigtig rolle.

Eksport

Den internationale efterspørgsel efter fx danske varer og tjenester beskæftiger en meget stor del af den danske befolkning. Eksporten er altså den primære "vækstmotor" i den danske økonomi og med en negativ udvikling i eksporten vil dette medføre, at aktiviteten vil falde væsentligt, og der vil dermed også ske en væsentlig reduktion af beskæftigelsen.

Bedømmelsen:

Ovennævnte besvarelse har altså et tydeligt fokus på opgaveformuleringen, en grafisk fremstilling (selve modellen) samt grundige faglige begrundelser.

De fleste censorer ved den skriftlige eksamen bedømmer opgaven ved hjælp af et såkaldt retteark, hvor man ret hurtigt kan danne sig et overblik over elevens genreforståelse, fokus på opgaveformuleringen/problemstillingen samt faglige niveau. Det er derfor **helt afgørende**, at disse elementer udtrykkes klart i din besvarelse!!

Et retteark til denne besvarelse kunne se sådan her ud:

- Genrebevidsthed samlet set (Opstil en model): JA _____ Delvist _____ NEJ _____
- Opstilles en grafisk model? JA _____ NEJ _____
- Har modellen fokus på problemstillingen? JA _____ Delvist _____ NEJ _____
- Understøttes modellen af relevante faglige begrundelser? JA _____ Delvist _____ NEJ _____
- Forståelse for årsager til beskæftigelse: JA _____ Delvist _____ NEJ _____
- Andre kommentarer: _____

- Bedømmelse af delopgave:

Det er derfor en god idé, at skæve til disse fokuspunkter og bruge dem som tjekliste, når du laver din besvarelse.

God fornøjelse

/UK 2017